

3.11.2022

Aluekehityksen suuntaviivat 2040

Petra Stenfors, työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Vision

Kestävästi hyvinvoivat, omaleimaiset ja rohkeat alueet Suomen voimavarana

Suomi on alueidensa vahvuuksiin nojaten kansainvälisesti tunnustettu
ja vetovoimainen vihreän siirtymän edelläkävijä

Alueiden elinvoimaisuus rakentuu ekologisesti, taloudellisesti,
sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle pohjalle

Alueet ovat laajasti verkottuneita ja niiden osaamispääoma on vahva

Kaikkeen vaikuttavat poikkileikkaavat näkökulmat

Ilmastonmuutos ja luontokato

Muutosjoustavuus

Digitalisaatio

Verkostot

Turvallisuus

Aluekehityksen suuntaviivat 2040

Aluekehittämisen keskeiset teemat 2040-näkökulmasta

1

Alue- ja väestörakenteen kehitys ravistelee aluekehittämisen perusteita

2

Kestävään elinkeinotoimintaan siirtyminen on aluekehittämisen ydintehtävä

3

Suomalaisten alueiden menestys pohjautuu korkeatasoiseen osaamiseen ja sivistykseen

Ilmastonmuutos ja luontokato • Muutosjoustavuus • Digitalisaatio • Verkostot • Turvallisuus

Alue- ja väestörakenteen kehitys ravistelee aluekehittämisen perusteita

Monipaikkaisuus

Aluekehittämisen roolin määrittely monipaikkaisuuden kehittämisessä ja ilmiön merkitys erilaisilla alueilla.

Erilaistuvat alueet

Kaupungistuminen jatkuu ja väestö keskittyy harvoin keskuksiin – tämä ohjaa kehitystä hyvin erilaisiin suuntiin.

Älykäs sopeutuminen

Oikea-aikaista ja tietoon perustuvaa kehittämistä alueen väestökehitykseen vastaten.

Lisääntyvä maahanmuutto

Maahanmuutto, kansainvälistyvä työvoima ja monikulttuurisuus suuntaavat aluekehittämistoimia.

Kestävä arki

Asumisessa, liikkumisessa ja arjen valinnoissa kestäväälle pohjalle siirtyminen ja hyvän elämän edellytykset vaativat huomiota aluekehittämisessä.

Toimiva kansalaisyhteiskunta

Paikallisyhteisöjen ja asukkaiden aktiivinen osallistuminen ja toimiva kansalaisyhteiskunta vahvistavat osallisuutta, luottamusta, yhteisöllisyyttä ja alueen elinvoimaa.

Kestävään elinkeinotoimintaan siirtyminen on aluekehittämisen ydintehtävä

Kestävyys alueiden kilpailukyvyn perustana

Alueiden kilpailukyky on riippuvainen siitä, miten kestävyysmurroksessa onnistutaan.

Aluekehittämisen ydintehtävä

Ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävään elinkeinoelämään siirtyminen on kaiken tekemisen keskiössä.

Osallistava vihreä siirtymä

Vihreä siirtymä edellyttää laajaa kulttuurista muutosta, paikallisia ratkaisuja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Hajautetut ratkaisut

Kokonaisturvallisuus perustelee huoltovarmuuden merkitystä, hajautetun energiantuotannon rooli kasvaa.

Osaava työvoima

Osaava työvoima, työperusteinen maahanmuutto ja alueiden kansainvälinen vetovoima ovat edellytyksiä vihreän siirtymän saavuttamiseksi.

Aktiivinen luopuminen

Uskallus tukea rakennemuutosta ja luopua ympäristölle haitallisesta toiminnasta ratkaisee aluekehittämisen onnistumisen.

Suomalaisten alueiden menestys pohjautuu korkeatasoiseen osaamiseen ja sivistykseen

Korkeatasoinen osaaminen ja sivistys

Tarvitaan osaamisen jatkuvaa uudistumista ja muutosten joustavuutta väestön, elinkeinoelämän ja kansainvälisen toimintaympäristön muutoksissa.

Koulutuksen alueellinen saavutettavuus

Digitalisaatio, monipaikkaisuus, joustavuus ja alueiden välinen yhteistyö ovat avainasemassa koulutuksen saavutettavuudessa.

Osaaminen alueellisten vahvuuksien tukena

Osaamisen ja koulutuksen kytkeytyminen joustavasti alueellisiin vahvuuksiin ja elinkeinoelämän tarpeisiin tukee alueiden erikoistumista, kansainvälistä näkyvyyttä ja vetovoimaa.

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälisissä osaamisverkostoissa vaikuttaminen ja uusien yhteyksien luominen varmistavat osaamisen kärjessä pysymisen.

Lisääntyvä työ- ja koulutusperustainen maahanmuutto

Maahanmuuton vahvistuminen on välttämätöntä osaavan työvoiman saatavuuden ja työikäisen väestön määrän ylläpitämiseksi kaikilla alueilla.

Aluekehityksen tavoitetilat 2040

1. Aluekehitys on kestävä ja alueiden erityispiirteet huomioivaa
2. Suomalaiset alueet houkuttelevat kansainvälisiä osaajia
3. Väestön muutokseen on sopeuduttu kestävästi
4. Alueiden elinkeinoelämä on uudistunut kestäväksi
5. TKI-toiminta on aktiivista ja kansainvälistä kaikilla alueilla
6. Osallistuminen koulutukseen ja työelämään on korkea ja alueilla on toimivat työmarkkinat
7. Koulutuksen korkea laatu on Suomen ja alueiden valtti
8. Alueet ovat laajasti mukana kansainvälisissä osaamisverkostoissa

Aluekehitys on kestävää ja alueiden erityispiirteet huomioivaa

Alueiden erilaiset vahvuudet ja roolit tunnistetaan ja niitä kehitetään tukemaan koko Suomen elinvoimaa. Alueet ovat muutosjoustavia ja vahvasti verkottuneita. Kestävyys on kaiken kehittämisen perusta. Aluekehittämisellä vahvistetaan hyvää elämää ja elinympäristöä.

Suomalaiset alueet houkuttelevat kansainvälisiä osaajia

Suomi on kansainvälisesti saavutettavissa ja vetovoimainen vihreän siirtymän edelläkävijä. Kansainvälisten osaajien houkutteleminen on toimiva kokonaisuus, joka koostuu eri näkökulmien ja toimijoiden yhteistyöstä kansallisesti sekä alueellisella ja paikallisella tasolla. Palvelu- ja koulutuspolut tukevat kotoutumista, hyvinvointia ja osallisuutta eri alueiden tilanteeseen sopivalla tavalla.

Väestön muutokseen on sopeuduttu kestävästi

Väestörakenteen muutos on tunnistettu kehittämisen lähtökohdaksi ja siihen sopeutuminen on avannut mahdollisuuksia vastata kehityksellä väestön tarpeisiin.

Alueiden ja kuntien välinen yhteistyö vahvistaa sopeutumista. Yhteisöjen kyky muuntua ja monipuolistua on vahva ja monikulttuurisuus on luonteva osa yhteisöjä.

Muutoksen hyväksyminen vahvistaa asukkaiden tulevaisuususkkoa.

Alueiden elinkeinoelämä on uudistunut kestäväksi

Alueiden elinkeinotoiminta on vihreän siirtymän myötä uudistunut kestäväksi.

Julkinen tuki on suuntautunut vain kestävien muutosten tukemiseen ja aluekehittämisessä on luovuttu tukemasta ilmastolle ja ympäristölle haitallista toimintaa. Yhteistyö julkisen ja yksityisen sektorin sekä oppilaitosten välillä on vahvaa ja tukee elinkeinoelämän uudistumista.

TKI-toiminta on aktiivista ja kansainvälistä kaikilla alueilla

Alueen toimijoiden kyvykkyys kytkeytyä kansainvälisiin ja kansallisiin verkostoihin tukee alueen elinvoimaisuutta. Alueiden väliset erot TKI-toiminnan rahoittamisessa ovat kaventuneet ja TKI-toiminta on aktiivista ja vihreää siirtymää tukevaa kaikilla alueilla. Alueiden yritysekosysteemit ovat toimivia ja ovat muodostaneet osaamiskeskittymiä. Alueet ovat kansainvälisesti houkuttelevia.

Osallistuminen koulutukseen ja työelämään on korkea ja alueilla on toimivat työmarkkinat

Koulutusjärjestelmä on joustava ja koulutustarjonta on muutosherkkää. Laadukkaat koulutus-, hyvinvointi-, kulttuuri-, ja liikuntapalvelut ehkäisevät syrjäytymistä ja ovat toimivien työmarkkinoiden perusta. Eri toimijoiden vahva yhteistyö varmistaa korkean osallistumisen työelämään. Kansainvälisten osaajien määrä työmarkkinoilla on kasvanut.

Digitalisaatio, monipaikkaisuus sekä oppilaitosten ja elinkeinoelämän yhteistyö vahvistavat työmarkkinoiden toimintaa.

Koulutuksen korkea laatu on Suomen ja alueiden valtti

Sivistys ja korkea osaaminen kaikilla koulutusasteilla ovat suomalaisten alueiden keskeisiä menestystekijöitä. Joustava koulutusjärjestelmä vastaa työelämän muuttuviin tarpeisiin. Sivistys tuottaa laaja-alaista hyvinvointia ja on pohjana kestäväälle taloudelle, muutosjoustavuudelle ja hyvinvointiyhteiskunnalle.

Alueet ovat laajasti mukana kansainvälisissä osaamisverkostoissa

Kansallisten ja kansainvälisten osaamis-, elinkeino- ja hyvinvointiverkostojen merkitys on entisestään vahvistanut. Alueiden toimijat ovat aktiivisesti verkottuneet. Verkostot kokoavat erilaisia toimijoita yhteen monipuolisesti, ja kansainvälisiä osaajaverkostoja on vahvistettu aktiivisesti myös uusiin suuntiin.

Kiitos!

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet